

3 Триптих про УжНУ
та... сміття
СТОР.

6 «Співчуваю студентам,
які не мали змоги її послухати»
СТОР.

7 Як реалізувати себе
стоматологові-початківцю
СТОР.

УжНУ з висоти **сонячних** панелей

На даху факультету здоров'я та фізичного виховання я опинилась уперше... І це була найбажаніша мить того дня. Напередодні домовилася з проректорами Мирославою Лендьєл та Дмитром Соймою поспілкуватися про міжнародну проектну діяльність нашого вишу. Коли почула, що можна побачити розміщення сонячних панелей, відверто чекала (мов діти приходу Миколая) конвертування телефонного аудіоанонсу у візуальне й тактильне сприйняття. Тільки мій подарунок «трапився» не вночі, а ближче до обіду. Якби свято Чудотворця не було оповите загадковою магією, то малеча б не поспішала чистити чобітки й раніше збиратися спати. І якби УжНУ за останні 9 років не виконав 33 міжнародні проекти, то, мабуть, і я б не черпала тепер із його покрівлі енергію Сонця поруч з естетично викладеними панелями.

Справді, проектна діяльність університету — як епітет «рідна» стосовно мами. Комфорт і цікавість життя — для студентів, а для власне альма-матер — «змога розвивати громаду, регіон; отримувати додаткові кошти, аби покращувати інфраструктуру та налагоджувати міжна-

родні зв'язки», зі слів М.Лендьєл, котра також мовила: «У нас, приміром, є декілька проектів, що були спрямовані на покращення енергетичної структури, енергетичного аудиту, удосконалення освітлення й опалення будівель УжНУ. Чимало проектів мають чітку соціальну складову, покликані зробити життя наших співробітників кращим. Ми залуцаємо додаткову експертизу, запроваджуємо нові програми й орієнтуємося в цьому на закордонний досвід. Основні донори університету — Європейська комісія та різні програми Європейського Союзу на кшталт «Еразмус+» (напряму К-2). Також ми є активними гравцями щодо реалізації транскордонних програм, які теж фінансує Європейський Союз («Польща—Україна», «Україна—Румунія», «Угорщина—Словаччина—Румунія—Україна», Вишеградський фонд та інші)».

Енергія Сонця

...Панелі вже повноцінно вбирають енергію Сонця, а невдовзі нагрівати-

муть воду в басейні УжНУ (це — понад 700 метрів кубічних води) і забезпечуватимуть тепло навчальний корпус факультету здоров'я та фізичного виховання. Дмитро Сойма, проректор з адміністративно-господарської роботи, розповідає: «Головне — здійснюватиметься рекуперація басейну. Тобто, якщо простіше пояснити, аби не пітніла вентиляційна система, коли нагрівається вода. Зараз ось ми перебуваємо на покрівлі, де розміщені сонячні батареї. Тут — 292 блоки, які спроможні виробляти понад 90 кіловат електроенергії. Саме її використовуватимемо з тепловими насосами, які поруч, для підігріву води, навчально-лабораторних приміщень та спортивного залу».

Важливо й те, що енергія Сонця — квиток у такі впевненіше майбутнє, бо відчувати енергетичну незалежність у час війни, ще й за ймовірності відімкнення електропостачання, — бонус. До того ж проект — економічно вигідний для УжНУ. Д.Сойма пояснює: «Це буде значне заощадження, коли запустимо все сповна. Уже сьогодні електроенергія дорожча. І хоч достатньо великі кошти витрачено на монтаж, але ми отримаємо відносно де-

шеву енергію. Ініціатива того варта, тому що хочемо створити комфортні умови для навчання й дозвілля студентів».

«Проект охоплює чотири країни. Наша фактично є лідером-партнером, має чимало зобов'язань і завдань», — каже завідувач кафедри приладобудування інженерно-технічного факультету Ігор Чичура, із яким спілкуюся згодом. Він відповідає за освітню складову проекту NESICA. Ідеться про просвітницьку діяльність не тільки серед студентів, а й у громадах щодо актуальності енергозбереження, енергоощадних технологій, сучасних енергетичних рішень для нашого регіону.

Попри карантин і війну ужнівцям удалося повчитися в країн-партнерів. «Ми щось запозичили в них, можливо, щось запропонували їм. Регіон у нас — доволі унікальний: є термальні води, багато сонця, вітру. Тобто для можливостей розвитку саме відновлюваних технологій Закарпаття — сприятливе. Основна наша мета — поділитися досвідом і набути нового завдяки співпраці зі Словаччиною, Угорщиною, Румунією — нашими партнерами в цьому проекті», — додає І.Чичура.

Закінчення на стор. 2.

УжНУ з висоти сонячних панелей

Початок на стор. 1.

Вивчати воду разом з абітурієнтами

УжНУ, розвиваючи міжнародну діяльність, залучає до досліджень школярів. І це — одна з форм профорієнтаційної роботи. Так, приміром, в альма-матер працюють над проектом «Навколишнє середовище для майбутнього» у межах програми «Угорщина—Словаччина—Румунія—Україна». «Проект передбачає вивчення функціонування прикордонних річок (Лаборець — із боку Словаччини і наш Уж) упродовж року. Для цього ми визначили 9 локацій, де відібрали проби води й здійснили лабораторний аналіз. Визначили біоіндикатори, які вказують на наявність тих чи інших домішок у воді. Також створили демонстраційний відеоряд із

видів біоіндикаторів, яким буде наповнено віртуальну біолабораторію», — мовить деканеса Ярослава Гасинець про наукову складову проекту. А ось до освітньої роботи залучають майбутніх абітурієнтів. Скажімо, учнів різних шкіл Ужгорода. Діти опанували і методики відбору проб на річках, і визначили фізико-хімічні показники води. «Залучали школярів до роботи в мікробіологічній лабораторії. Здійснювали посіви води, дивилися на результати: чим живе наша річка: що погано, що добре. Тобто діти могли побачити всю картинку, чим наповнена наша вода, доторкнутися до цього світу», — додає Я.Гасинець.

План на 10 років

Крім того, в УжНУ створюють

Транскарпатський центр Жана Моне з дослідження європейських стратегій розвитку. Зокрема, на постійній основі функціонуватиме тренінговий офіс. Також команда сформувала стратегічний план розвитку університету на 10 років. План пройшов апробацію Національної академії наук України, отримав високу експертну оцінку й рекомендації на розгляд комісії, яка займатиметься розробкою стратегії на 10 років роботи нашого університету. Іван Артьомов, директор Навчально-наукового інституту євроінтеграційних досліджень, мовить: «Це — один із найвагоміших результатів роботи нашої команди. Перша стратегічна мета — освіта, шляхи її модернізації, зважаючи на вимоги сьогодення. Стратегічна мета № 2 — нові підходи до наукової діяльності, з урахуванням транскордонної співпраці із сусідами. Третя — інтернаціоналізація в

умовах російської агресії. І остання — внесення кардинальних змін до управління, кадрового забезпечення та інше».

Що далі?

Нові ідеї міжнародних проектів часто стають продовженням добре реалізованих попередніх.

Нині університет веде перемовини з польськими, румунськими, угорськими, словацькими партнерами й найближчим часом у виші цікавинок побільшає.

Про деякі розповіла Оксана Свеженцева, начальниця відділу міжнародних зв'язків: «Ідеться про програми «Україна—Польща», «Україна—Румунія». Визначили для себе пріоритети,

плануємо подаватися щодо дослідження медицини, кліматичних змін, освіти, порушуватимемо питання інклюзивної освіти... Тобто орієнтуємося на спрямування пріоритету програми, на сучасні виклики й на ті аспекти, у яких маємо однакове бачення проектною роботи з міжнародними партнерами».

...Із висоти сонячних панелей життя здається таким величним, коли водити очима вгору та обабіч, і водночас мінімалістичним, якщо споглядати вниз. УжНУ воліє вдивлятися в зніці нових проектів, за якими криються цікаві завдання, мандрівки, враження. Їх вистачить на всіх теперішніх студентів, майбутніх та ще не народжених абітурієнтів. Про далеку перспективу можна говорити впевнено, коли поруч — потужна опора міжнародних проектів. **Мирослава Гараздій,** «Погляд».

Із Днем Конституції!

Шановні колеги!

Прийміть мої щирі вітання з Днем Конституції України. 27 років тому, на п'ятій сесії Верховної Ради України II скликання було прийнято Основний Закон нашої країни. Конституція України стала важливим інструментом формування політики забезпечення прав і свобод людини, сприяла зміцненню міжнародного авторитету України й заклала алгоритм для розвитку національного законодавства та політико-правової культури на сучасному етапі. День Конституції України є важливим для кожного, хто вважає себе українцем. Незважаючи на війну, яка триває, ми відзначаємо це свято, яке є запорукою нашої перемоги й мирного майбутнього у вільній, незалежній і конституційній Україні!

Разом до Перемоги!

Володимир Смоланка,
ректор УжНУ.

УжНУ вперше посів 10 місце в консолідованому рейтингу університетів України, який склав інформаційний освітній ресурс «Освіта.уа». У 2015 р. виш був на 30-ій сходинці, у 2018-ому — на 25-ій, у 2020 р. — на 20-ій.

Присвоєння вчених звань, посадові зміни, перейменування підрозділу...

Із засідання вченої ради

Фото Михайла Коштури

Чергове засідання вченої ради відбулося наприкінці навчального семестру. Розпочалося з приємностей, а саме Володимир Смоланка, наш ректор, нагородив працівників університету грамотами від УжНУ, Закарпатської обласної військової адміністрації та Ужгородської міської ради.

Далі голосували за присвоєння вчених звань: Яні Варзі (доцентки кафедри алгебри та диференціальних рівнянь), Ларисі Васильчук (доцентки кафедри конституційного права та порівняльного правознавства), Ми-

рославі Гирявець (доцентки кафедри нейрореабілітації з курсами медичної психології, пульмонології та фізіотерії), Світлані Греці (доцентки кафедри конституційного права та порівняльного правознавства), Мар'яні Дуб (доцентки кафедри наук про здоров'я), Галині Онищак (доцентки кафедри англійської філології), Людмилі Русин (доцентки кафедри основ медицини), Артемові Погудіну (старшого дослідника зі спеціальності «102 хімія») і Михайлові Філепу (старшого дослідника зі спеціальності «102 хімія»).

Також учена рада підтримала пропозиції щодо висунутих кандидатів на посади завідувачів кафедр: Вікторії Левкулич (обліку і аудиту), Юрія Білака (програмного забезпечення систем). А також — на посади професорів Михайла Мар'яна (кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки), Оксани Корчинської й Віталія Маляра (кафедра акушерства та гінекології), Романа Фрідманського (кафедра конституційного права та порівняльного правознавства).

Ще вчена рада прийняла рішення з 1 вересня 2023 року кафедру фізичної реабілітації факультету здоров'я та фізичного виховання перейменувати на кафедру фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти.

Наприкінці засідання присутні вирішили впроваджувати Політику відкритої науки в УжНУ та затвердили ліміт стипендіатів на призначення академічної стипендії на липень—серпень 2023 року та на I семестр 2023/2024 навчального року.

Катерина Жеребак,
«Погляд».

Комфортного простору побільшало!

На факультеті математики та цифрових технологій відкрили комп'ютерний клас

УжНУ збагатився ще одним комп'ютерним класом. Зокрема, 27 червня на факультеті математики та цифрових технологій урочисто відкрили оновлену аудиторію. Це стало можливим завдяки коштам університету, за підтримки мукачівського ТОВ «Транссофтгрупа». Подія збирала керівництво вишу та названого підрозділу, викладачів і студентів.

Тепер клас став домішкою літньої школи та місцем для практики. Він відкритий для студентів названого підрозділу та всіх ужнівців, які можуть тут працювати під час перерв та після пар.

Володимир Смоланка, ректор альма-матер, під час урочистостей зазначив: у виші планують відкрити ще декілька таких просторів для студентів: «Це дуже важливо, адже наші молоді потрібно разом спілкуватися та навчатися».

Ідея виникла у Володимирі Івановича, коли він відвідав бібліотеку Литовської академії, де здобувачі фаху в такий спосіб активно спілкувалися й виконували домашні завдання. На думку нашого очільника

вишу, студентам УжНУ доцільно більше пропонувати колективних завдань, щоб сприяти співпраці між представниками різних підрозділів.

На заході також виступили старшокурсники, які отримали нагороди за свої роботи. Так, третьокурсниця Марина Микоряк розповіла про створення бізнес-додатку до вишу та названого підрозділу, викладачів і студентів.

Своєю чергою, голова студентської ради факультету Станіслав Скорондьяк розповів про насичене студентське життя підрозділу. А ще додав, що оновлення комп'ютерного класу розпочалося ще торік із виконанням ремонтних робіт. Цьогоріч було встановлено лінолеум, проведено інтернет, встановлено нові меблі та під'єднано комп'ютери. Отож комфортного простору для роботи й спілкування в альма-матер побільшало!

Юлія Філіп, Софія Батечко,
студентки
відділення журналістики.

Триптих про УжНУ та... сміття

Ремонти екосвідомості кішать активністю в нашому університеті весь червень. А на умовні акуратно вирівняні й пофарбовані стіни метафорично поставлено три барельєфи. Про них – у пропонуваній публікації.

Меморандум... Сортуємо й упевнені, що не дарма!

Мабуть, ви знаєте: цьогоріч, у лютому, в альма-матер було затверджено Стратегію сталого розвитку Ужгородського національного університету. І однією зі складових є екологічна. Тож «ми інтенсивно рухаємося у відповідному напрямкові, намагаємося розвивати екосвідомість», як зауважила Альона Алмашій, директорка Центру інновацій та розвитку. З ініціативи саме цього підрозділу у вищі закладено перший умовний барельєф, що демонструє боротьбу УжНУ зі сміттям, – ректор Володимир Смоланка підписав Меморандум про співпрацю з Русланом Шварцом, керівником Станції заготівлі вторсировини «Проектна, 3». А це означає, що тепер сортуватимемо сміття інтенсивніше. І можемо бути впевнені: воно не потраплятиме на звалища, адже регулярно приїжджатиме екобус та відвезиме вторсировину на переробку. Як пам'ятаємо, ще до карантину в альма-матер були спроби сортування відходів, але тепер усе відбуватиметься в значно більших масштабах, запевнив В.Смоланка. Мовив: «Це має велике значення не лише для нас, людей, котрі живуть тут і потребують чистого довкілля. Це має велике виховне значення для молоді, яка привчається до сортування сміття. Нам усім слід думати щоденно, щохвилино, щосекундно над тим, аби створити комфортні умови життя не тільки для себе, а й для майбутніх поколінь».

Власне Р.Шварц додав, що радіє співпраці, адже чим більше в місті, краї екосвідомих організацій, тим більше й шанси робити нашу країну чистішою. Після потиску рук, який знаменував початок співпраці, керівник «Проектної, 3» пообіцяв уже найближчими днями оглянути локації та встановити сортувальні контейнери біля кількох корпусів УжНУ.

Контейнери. Про прикросі, які підсилюють ентузіазм

Обіцянка була виконана. Спершу баки з'явилися біля ректорату. Утім, трапився неприємний випадок: хтось за ніч вкинув до контейнерів те, що геть не придатне для переробки, ба навіть коробку зіпсованих яєць... Хоч на кожному контейнері наклеєна спеціальна пам'ятка, де чітко написано, що можна здавати на переробку. Утім, УжНУ та «Проектна, 3» рук не опустили. Однак баки таки довелося перемістити до внутрішнього дворика ректорату. Тому працівникам, студентам, котрі сортують і хочуть принести вторсировину, можна просто звернутися до охорони на прохідній та зробити свій маленький внесок у велику справу. Перевірено, до речі, на власному досвіді. Навіть у суботу! Охоронці не просто проведуть до сортувальних баків, а ще й подякують за екосвідомість, усміхнуться та побажають чудового вечора.

...Майже паралельно сортувальні контейнери з'явилися й у дворику Навчально-наукового інституту хімії та екології. Тоді ми ще раз зустрілися з Р.Шварцом, аби і зафіксувати цей історичний момент, і нагадати, що ж можна приносити як вторсировину та яка її подальша доля. «Закликаю читати те, що пише на контейнерах. У своїй практиці часто стикаюся, коли люди викидають предмети

текстилю, лампочки, тетрапаки, блистерні упаковки від таблеток. Усе це ми НЕ приймаємо. Готові проводити інформаційно-роз'яснювальні кампанії, що активно робитимемо спільно з УжНУ, адже сподіваємося: люди стануть свідомішими й культура поводження з відходами в місті буде кращою. На Станції заготівлі вторсировини «Проектна, 3» приймаємо папір (картон, книжки, журнали, газети, документи), пластик (пет-пляшки, плівку поліетиленову, флакони від побутової хімії, кульки, пластикові труби) і скло (пляшки від напоїв, старі банки, віконне скло тощо). Усе пересортуємо за підвидами й кольорами залежно від продукції, а далі вторсировина іде на завод, де дістає вже нове життя. Наприклад, із картону знову роблять картонну упаковку, зі скла – нові банки, із поліетиленової плівки – пакети або стреч-плівку», – мовить керівник «Проектної, 3». І обіцяє найближчим часом оснастити баками ще й корпуси на «БАМІ» (це вже теж реалізовано).

До речі, сортувальним контейнерам у підрозділах неабияк радіють. Емілія Глюдзик, аспірантка кафедри екології та охорони навколишнього середовища, провідна фахівчиня деканату Навчально-наукового інституту хімії та екології, розповіла: «Ініціатива є дуже важливою й актуальною для нас, адже готуємо фахівців у сфері екології та охорони довкілля. Це – одна з основних спеціальностей, за якою тут навчаються студенти. Крім того, у гості часто приходять школярі, тож і їм можемо показувати наочно, як сортувати відходи. Надалі ще активніше будемо здійснювати інформаційно-просвітницьку кампанію серед працівників та студентів в Інституті хімії та екології й заохочувати якомога більше людей приносити сюди відсортовану вторсировину».

Лекція... Прохання про чистий пластик. І що робити з батарейками?

Третя частина нашого уявного триптиху, як і в митців, повинна уособлювати логічне завершення двох попередніх. Тож ближче до кінця червня в Археологічному музеї ім. професора Е.Балагурі зібралися охочі послухати про правильне сортування відходів. Просвітницьку лекцію зніцювала А.Алмашій, котра зауважила: «Захід організовано для того, аби наші працівники й студенти знали, як сортувати сміття, із чого починати, чому це варто робити, як відбувається переробка тощо».

Прочитати лекцію запросили Анну Сабадош, керівницю ГО «Зелений варош», яка підготувала не академічний виклад матеріалу, а інтерактивне заняття. «Хочу максимально просто донести до аудиторії кілька головних рекомендацій щодо сортування. Як бачимо, установлення баків ставить новий виклик. Наприклад, вологі серветки взагалі не переробляють. Ми їх не можемо віднести ні до пластику, ні до паперу. Така ж ситуація – з обгортками від снеків, шоколадок, чипсів. А ось для тих, хто сортує пластик, маю важливе нагадування-прохання: несіть чисті й сухі пляшки! Скажімо, брудні пляшки від йогурту проблематичніше далі віддати на переробку. Адже розуміємо, що там уже розмножуються бактерії, гриби... Тому дуже важливо, щоб абсолютно все відсортоване сміття було чистим і сухим. У такий спосіб воно ставатиме якісною вторинною сировиною», – акцентувала А.Сабадош.

Утім, вищеописаний сценарій підходить далеко не для всіх видів відходів. Якщо скло, пластик і папір забирає «Проектна, 3», то, до прикладу, на Закарпатті (та й

ніде в Україні) не переробляють батарейки. Однак їх можна здавати в контейнери торговельних центрів, крамниць з електронікою, але слід зважати на один момент. Керівниця ГО «Зелений варош» пояснює: «Є така програма «Батарейки, здавайтеся». Згідно з нею, усе іде на переробку до Румунії. Тільки варто стежити, аби на контейнерах були наліпки з бобрами (або ховрашками). Тоді це – точно контейнери відповідної компанії» (див. на зображенні ліворуч).

Послухати про правильність сортування сміття зібралися працівники університету, голови факультетських студрад, технічний персонал, просто зацікавлені здобувачі фаху. Катерина Ляшенко, третьокурсниця факультету історії та міжнародних відносин, каже: «Прийшла, щоб більше дізнатися про місцевий рівень урегулювання таких питань, як боротьба зі сміттям. Його надто багато повсюди, тож переробка – вихід. Тим паче, це впливає на швидший вступ до Європейського Союзу. Я неабияк зраділа, коли в УжНУ встановили сортувальні контейнери. Тепер із колегами рідше викидаємо щось у загальні смітники, більше стараємося відносити відходи до сортувальних баків. Мені здається, уміст загальних смітників уже відчутно менший».

Під час інтерактивного заняття, що швидко переросло в бесіду, проєкторка з науково-педагогічної роботи Мирослава Лендьяла зауважила: «До ковіду в наших корпусах були розміщені паперові сортувальні контейнери. Але плани зупинив карантин. Не тому, що забули, а тому, що просто не було студентів у стінах вишу. Тож тепер активно відновлюємо розпочате й активніше розвиваємо еко-напрямок в альма-матер».

Центр інновацій та розвитку спільно із «Зеленим варошем» підготували спеціальні пам'ятки, які докладніше ознайомлюють з особливостями сортування й подальшої переробки тих чи інших відходів. Такі пам'ятки передадуть у кожен підрозділ університету, аби інформувати якомога більше людей та заохочувати їх до сортування. Формула проста: рухатися маленькими кроками, спиратися на спільні зусилля, а починати власним прикладом. Сортувати вдома, на роботі, під час навчання. А ще краще – старатися не продукувати відходи ще на етапі їх утворення.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Гостьовий тренінг із Дніпром та Синевирською громадою

Факультет туризму та міжнародних комунікацій УжНУ влаштував гостьовий семінар-тренінг «Розробка стратегій розвитку туризму територіальних громад України» із навчальної дисципліни «Стратегія розвитку національного туризму» (викладачка — кандидатка наук із державного управління Руслана Кривенкова).

У заході взяли участь магістри спеціальності 242 «Туризм і рекреація», деканеса Наталя Габчак, її заступниці Ульяна Ханас (із наукової роботи), Марина Грабар (із виховної) і доцентка кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства Ольга Світлинцев.

Основним експертом була докторка наук із державного управління, професорка Навчально-наукового інституту державного управління Національного ТУ «Дніпровська політехніка» Тетяна Маматова — фахівчиня у сфері стратегічного планування.

Науковиця, проєкт-менеджерка Мар'яна Місик та ще одна представниця Синевирської громади Мар'яна Куліш виступали в ролі експертів, попередньо презентувавши унікальні туристичні ресурси

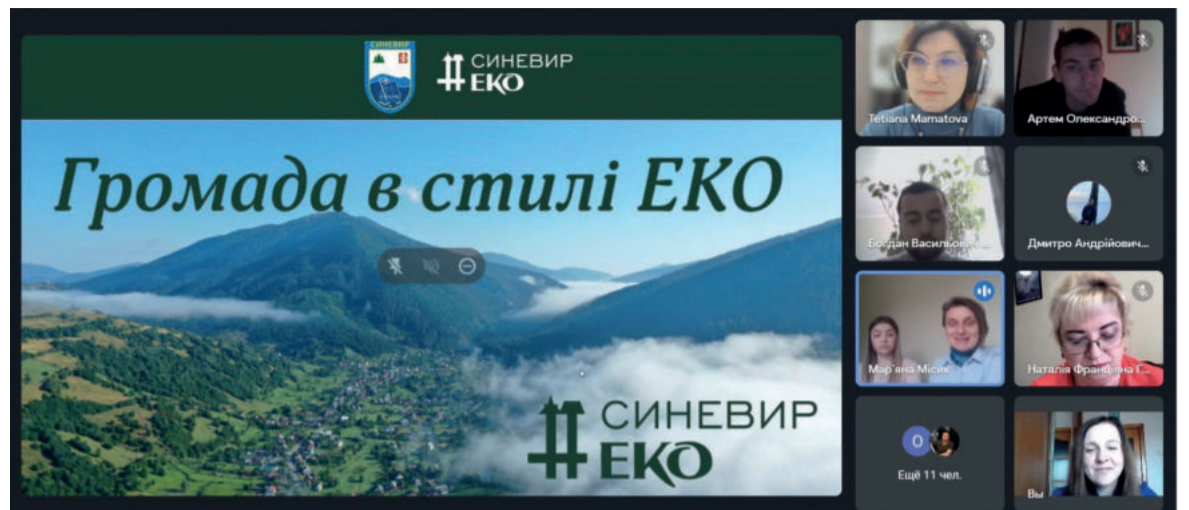
своєї громади й туристичні сайти, пов'язані із Синевиром. Загалом на гостьовому занятті були 29 осіб.

Магістри розробляли стратегію розвитку туризму для Синевирської громади. Вони були поділені на 2 команди, тому тренінг мав і форму своєрідного змагання (капітани — Богдан Манзулич та Богдан Тодер), що, своєю чергою, додало учасникам цікавості й азарту.

У першому раунді команда Б.Тодера, використовуючи інноваційні технології «Jamboard» — цифрову інтерактивну дошку — визначала та представляла сильні складові туризму для SWOT-аналізу туристичної галузі Синевирської громади, а «підопічні» Б.Манзулича — слабкі.

У другому раунді команда Б.Манзулича досліджувала для SWOT-аналізу туристичної сфери Синевирської громади можливості туризму, а збірник Б.Тодера — загрози.

У третьому учасники аналізували пріоритети розвитку туризму для Синевирської громади та визначали зо три оперативні завдання для кожного пріоритету, послуговуючись концепцією «пріоритет — проєкт». Зокрема, Анастасія Хари-

тонюк, Артем Сірош та Тімеа Полончак представляли ці результати на «Jamboard».

Також тренінг мав практичну складову. Студенти презентували розробку туристичного маршруту (із докладним підрахунком) Хустським районом, зокрема Синевирським озером.

Під час гостьового тренінгу було використано таку інноваційну технологію, як «MentiMeter». Це — онлайн-інструмент для створення інтерактивних презентацій. Завдяки згаданому сервісові тренінг перетворився в діалог з аудиторією магістрів. За допомогою інструменту «MentiMeter» про-

вели опитування й голосування в режимі реального часу, що дозволило отримати зворотний зв'язок із магістрами спеціальності «Туризм і рекреація».

У результаті плідної роботи учасники напрацювали нові ідеї та рекомендації щодо подальшого розвитку туризму в Синевирській територіальній громаді. Захід започаткував співпрацю Навчально-науково-го інституту державного управління «Дніпровської політехніки», Синевирської громади й УжНУ. Сторони запланували підписати відповідні договори, розпочати реалізацію спільних проєктів, туристичних заходів.

Факультет туризму та МК вдячний колегам із Дніпра, із Синевирської ТГ, а також засновникові «Турінформ Закарпаття», старшому викладачеві кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства, експерту з маркетингу й розвитку туризму Олександрові Ковалю, який уперше налагодив співпрацю підрозділу із Синевирською громадою, допоміг у реалізації проєкту «Локальний бренд «Синевир ЕКО» — ефективний інструмент підтримки місцевого бізнесу».

Руслана Кривенкова,
кандидатка наук
із державного управління.

Ужнівці — на «Політичній науці в сучасному світі»

Декан факультету міжнародних економічних відносин, професор Микола Палінчак став учасником конференції «Політична наука в сучасному світі» у Словаччині. У межах п'яти секцій було чимало цікавих доповідей щодо проблематики політики та медіа, політики, культури й спорту, політики та лінгвістики. М.Палінчак виступив із доповіддю «Релігійний фактор у російсько-українській війні».

На форумі були науковці з Чехії, Польщі, Болгарії, України, Іспанії, Вірменії. Для гостей організували екскурсію до представництва ООН у Відні.

Аліна Протасова,
студентка
відділення журналістики.

Вітаємо Юрія Фатулу з ювілеєм!

Юрію Фатулі, доценту кафедри хірургічних дисциплін факультету післядипломної освіти УжНУ, лікареві-практику й автору багатьох наукових праць (зокрема з історичної тематики!) та навчальних посібників виповнилося 60 років. За свою кар'єру врятував багато життів, здійснив чимало успішних операцій, став першим лікарем на Закарпатті, який опанував лапароскопічний метод оперативного втручання при пахвинних грижах. Вітаємо Юрія Михайловича з ювілеєм та бажаємо продовжувати лікарську діяльність, здоров'я, щасливого життя, а також великих успіхів, енергії для втілення інноваційних ідей!

«Дерево мого життя»

Першокурсники, які опановують міжнародну журналістику та міжнародні економічні відносини, з ініціативи Наталії Драбов, викладачки англійської мови кафедри теорії та практики перекладу, відвідали психологічно-ресурсний та освітньо-культурний простір «Дерево мого життя».

Спершу Любов Михайлюк, співзасновниця проєкту, розповіла: наразі з командою допомагають вимушеним переселенцям, тим, хто втратив

близьких, волонтерам та іншим. Психологічна підтримка — різна: арттерапевтична, музична, тілесно орієнтована. Такий простір є також у Сваляві й Мукачеві. Щоб долучитися, потрібно зателефонувати, написати в соцмережах або просто завітати.

Л.Михайлюк зауважила: «Проєкт насправді дорогий, але безмежно вдячна волонтерам, бізнесменам, римсько-католицькій парафії, благодійній організації «Карітас» за надання допомоги».

У другій частині зустрічі сту-

денти мали спільне заняття з англійської мови, де в невимушеній атмосфері розповідали про себе, обговорювали з Наталією Юрївною важливі теми, зокрема пов'язані з початком війни, із наданням психологічної допомоги постраждалим. Після пари зізналися: згадали чимало слів, які звичай не вживають на лекціях і практичних, та добре відпочили.

Поліна Моруга,
Анастасія Стегайло,
студентки
відділення журналістики.

Чому важливо дотримуватися техніки безпеки в гуртожитку

Студентам на замітку

У гуртожитку № 4 проводили позаплановий інструктаж. Пов'язаний він із пожежею в гуртожитку №3, адже згідно з нормами пожежної безпеки, після подібних випадків необхідні позапланові інструктажі з усіма жителями й співробітниками. На жаль, молодь нехтує правилами. До прикладу, забороною користуватися електроприладами, за винятком холодильників; і то після написання заяви, що відповідальність студент бере на себе.

«Відверто, я на боці молоді, дозволи би користуватися всім. Однак, зважаючи на те, що гуртожиток зданий в експлуатацію в 1974 році й із того часу не проводили заміну електропроводки, на систему йде велике навантаження. Траплялися пожежі також і в нашому гуртожитку, горіли електрощитові. Студенти-інженери, коли вибиває автомат, ставлять скріпку. Від того може загорітися проводка», — зазначає Юрій Бобик, комендант гуртожитку № 4.

Однак студмістечко чекають позитивні зміни. Міжнародна організація Nefco спільно з університетом утілює грантовий проєкт з електрозаощадження.

Його реалізують уже близько 4-х років. У 2019-ому завадив ковід, на два роки призупинили проєкт. Згодом ситуація з вірусом трохі стабілізувалася. Усі підрядники зібралися 22 лютого: була зустріч із керівництвом університету. Уже з березня мали

стартувати роботи, але почалася війна. У вересні, нарешті, удалося. Є ще певні обмеження щодо погодних умов, на зимовий період знову була зупинка. Частково проводили реставрацію балконів. Зараз уже оновлюють фасад будівлі. Триватимуть і роботи в головному корпусі УжНУ: замінять вікна та оновлять зовнішній вигляд, зі слів Ю.Бобика.

У найближчих планах — ремонт санвузлів. Установлюють нову систему опалення. Потім утеплять технічний поверх, оновлять покрівлю та зведуть сонячну й гелеву системи. Раніше студентам не було особливого сенсу робити ремонти в кімнатах через ризики потопу, проте скоро ситуація зміниться. Тому сміливо можна запровадити косметичні зміни в помешканнях. Особливо це актуально для першокурсників, які ще проживатимуть у гуртожитку щонайменше чотири роки.

Зрештою, щодо оплати за проживання... Юрій Юрійович зазначив: «Міністерство освіти встановило норми, що оплата за проживання не може бути більшою ніж 40 % від стипендії. Тому ремонт не вплине на підвищення ціни. Хоч є певні незручності: загородили головний вхід до гуртожитку, відбувалася заміна труб і батарей у кімнатах, вікон у коридорах. Старшокурсники шкодують, що їм уже потрібно скоро виселятися, а умови проживання покращуються».

Утім, то приємний сум, бо попереду — краще майбутнє для жителів гуртожитку.

Тетяна Лесюк,
випускниця
відділення журналістики.

Лекція від професора США для ужнівців

Легенда американської дипломатії Д.Вітмен провів лекцію для студентів УжНУ на факультеті історії та міжнародних відносин.

Пан Ден, професор університету Джорджа Вашингтона, є колишнім офіцером дипломатичної служби Сполучених Штатів Америки, а в 2022 році працював у Білому домі на са-

міті президента Джо Байдена щодо Африки.

Викладач розповідав про свої життєві спостереження та радив багато корисного, що допоможе побудувати краще життя. Відтак було представлено два фільми про сприйняття різних ситуацій.

Неодноразово прикладами поставала війна в нашій країні.

«Україна має перемогти. Цього хочете ви, цього хочу я, цього хоче весь світ», — переконливо зазначив Д.Вітмен.

У нашому університеті раді були вітати авторитетного професора з-за океану й сподіваються: виш і надалі відвідуватимуть цікаві гості.

Катерина Жеребак,
«Погляд».

«Журналісти важливі!»

На відділенні журналістики УжНУ побував очільник Національної спілки журналістів України Сергій Томіленко

Гість зустрівся зі студентами та викладачами відділення журналістики. У супроводі голови Закарпатської обласної організації НСЖУ Віталія Мещерякова, його заступника й доцента кафедри журналістики, головного редактора газети «Погляд» Володимира Тарасюка оглянув матеріально-технічну базу підрозділу філфаку.

На зустрічі С.Томіленко говорив про важливість роботи Спілки, медійників, ЗМІ під час війни, особливо на території, де доступ до інформації обмежений. Пріоритетом за таких умов лишається безпека журналістів. Із цією метою НСЖУ влаштовує семінари з фізичної та медичної підготовки для того, щоб ті, хто їде на передову, були озброєні знаннями й розуміли, як правильно користуватися аптечкою, бронезилетом...

Сергій Антонович сказав, що з моменту повномасштабного вторгнення Спілка позиціонує себе як «гарячу лінію для журналістів та ЗМІ» і розповів історії з праці медійників, які торкають серце, та передав на відділення журналістики декілька корисних фахово зорієнтованих видань. Зокрема, «Посібник із безпеки журналістів», написаний за підтримки

ЮНЕСКО та який НСЖУ переклала з англійської мови за декілька тижнів із початку повномасштабного вторгнення. Пізнавальним також є міжнародний звіт «Розстріляна свобода слова», де зафіксовані воєнні злочини проти журналістів і ЗМІ, а на звороті — спецпроект «Історії з життя та роботи в умовах війни українських журналістів», у результаті якого записано 100 свідчень, із них 25 — професійні телесюжети, зроблені про журналістів із Волновахи, Лиману, Херсона, які постраждали, виїжджали та працюють.

«Привертаю увагу до Волновахи. Наша колегиня Лідія Тараш, головна редакторка місцевої газети, у перші години повномасштабного вторгнення була з нами на зв'язку й у якийсь момент вимкнулася, хоч іще перед цим попередила, що вже чути вибухи. Із двома зовсім малими дітками жінка переховувалася два місяці в той час, коли росіяни через декілька днів після окупації Волновахи розшукували медійницю, аби вона стала локальною пропагандисткою та робила їм газету. Лідія це розуміла й попри ризик переховувалася. Уже потім через росію та Прибалтику переїхала до Києва. Це — історія вірності, відданості й нескореності.

Серед журналістів мінімум колаборантів, а для росіян — дефіцит зрадників, щоб застосовувати локальні пропагандистські методи», — зазначив С.Томіленко. Також він розповів про ще один пріоритет для Спілки. Мова про відродження місцевих медіа на деокупованих і прифронтових територіях, оскільки там доступу до інформації в людей немає, а єдиний засіб її оприлюднення — друковане слово.

«У березні ми з командою були в місті Оріхово Запорізької області, яке постійно перебуває під обстрілами, а люди сидять у підвалах та не мають світла. Головна редакторка локальної газети в бронезилеті разом з ДСНС Запорізької області привезли тираж та роздали людям. Також нещодавно я відвідав Ізюм, де газета «Обрії Ізюмщини» стала єдиним каналом доступу до інформації. На сьогодні редакція зруйнована, а журналістам виділили кімнату в 5 квадратних метрів, де й видають щотижня часопис. Або «Вісті Снігурівщини» — 8 місяців в окупації. Але вже через тиждень після звільнення вийшов перший випуск газети. Головний редактор зателефонував та сказав мені: «Люди цінують газету, бо це — символ України, і він

«База: Гуртуйсь! Гартуйсь! Готуйсь!»

УжНУ в межах молодіжного освітнього фестивалю «База: Гуртуйсь! Гартуйсь! Готуйсь!» провів активності для дітей в ігровій формі «Єдність у різноманітті».

Гра дозволила учасникам краще пізнати поняття толерантності та цінності життя.

Фестиваль тривав три дні й став майданчиком для

знайомства представників із різних міст України. Упродовж усього заходу молодь вивчала важливі теми, поділені на тематичні блоки: як бути стійким під час війни, сприяти наблизенню перемоги та будувати своє майбутнє в Україні.

Аліна Протасова,
студентка
відділення журналістики.

Фото Катерини Жеребак

Завідувач кафедри журналістики Євген Солонін, заступник голови ЗОО НСЖУ, головний редактор «Погляду» Володимир Тарасюк, декан філологічного факультету, член правління ЗОО НСЖУ Юрій Бідзіля, голова НСЖУ Сергій Томіленко, голова ЗОО НСЖУ Віталій Мещеряков у редакції нашого часопису

став сигналом до мирного життя», — додав Сергій Антонович.

Підкреслюючи важливість роботи журналістів, гість поділився ще однією історією: «Була розмова з українською журналісткою, яка працює в американському виданні «Голос Америки». Її дідусь в Ізюмі. Під час окупації він підіймався до себе на горище й перероблював підшивки

«Обрії Ізюмщини», щоб відтворити мирне життя в місті до війни.

Після розмови студенти-журналісти записали подкаст із С.Томіленком, де в кінці очільник НСЖУ сказав важливу про нас фразу: «Журналісти важливі!»

Софія Батечко,
студентка
відділення журналістики.

Літній університет-2023 загалом...

Упродовж двох тижнів в УжНУ тривав Літній університет для десятикласників, які були учасниками та переможцями обласних і республіканських олімпіад із математики, інформатики, а також Малої академії наук України.

Приймали в альма-матер настільки насичену програмою, що її опис за обсягом практично — як методичний посібник. Мандрівки містом, виїзди до санаторіїв, замків, перегляди фільмів, інтелектуально-розважальні ігри, тренінги тощо. «Ще ми підготували екскурсії факультетами, навчально-науковими інститутами та іншими підрозділами вишу, адже в нас гостюють десятикласники (до речі, з усіх районів Закарпаття), які саме визначатимуться з професійним майбутнім. Приймаємо 32 учнів», — зауважив Ігор Король, проректор із науково-педагогічної роботи.

Літній університет тривав до ковіду, а нині традиції відновили. «Проект ми вперше реалізуємо з департаментом освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської ОВА, а в 2018—2019 роках працювали так з Ужгородською міською радою, тобто долучалися лише тутешні учні. Тепер ми розширили Літній університет», — мовила Марія Яцьків, керівниця центру гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування УжНУ.

Літній університет тривав паралельно з Літньою школою, яка відбувалася в Ужгородському науковому лиціє (там програма зорієнтована на дещо молодших школярів, котрі цікавляться математикою й цифровими технологіями). І на обох локаціях працювали викладачі УжНУ. Готували тренінги, дискусії, запрошували на зустрічі фахівців-практи-

ків. До прикладу, Павло Мулеса, заступник декана факультету математики та цифрових технологій, організував зустріч із представниками закарпатського IT-кластеру — Олександром Ткаченком, керівником навчальних програм EPAM University в Південному та Західному регіонах, керівником освітнього напрямку закарпатського IT-кластеру, викладачем факультету математики та цифрових технологій; та Артемом Овчаренком, тимлідом і тестувальником EPAM, котрий розповів про види професій в IT-сфері. «Часто люди, коли чують «IT-фахівець», думають, що ця професія охоплює все. Гість більше зосередив увагу на особливостях роботи тестувальника, адже працює ним. Аспіранти ділилися проектами, які вже продані, деякі можна безкоштовно завантажити. Тобто школярі на практиці побачили, як можуть знадобитися знання з математики та інформатики», — констатував П.Мулеса.

Учасникам Літнього університету та Літньої школи забезпечили також проживання й харчування. Школярі зізналися: проект дав їм змогу додаткового саморозвитку, удосконалення, а ще — цікавого дозвілля.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

... і конкретно

Кожен день Літнього університету мав свою програму. Ось і 23 червня підлітки завітали на філологічний факультет, де на них чекала програма, яку підготували студенти з викладачами різних кафедр.

Спершу майбутні випускники шкіл Закарпаття познайомилися з деканом, професором Юрієм Бідзілею, котрий розповів про підрозділ та про подальший план зустрічі. Далі з гостями спілкувався старший викладач кафедри української літератури Олег Хававчак. Він запропонував пограти в «Глухий телефон». Потрібно було стати спиною одне до одного в ряд, де перший дівчині він показав рухи, які слід було передати далі. Під час та в кінці гри всі дуже насміялися, бо рухи кожного відрізнялися.

Відтак школярі поділилися на три групи й більше пізнавали журналістику. Перша група практикувала запис подкасту разом зі студентами Анастасією Стегайло та Андрієм Русиним. Друга знімала імпровізацію на камеру з Михайлом Коштурою й Нікітою Лісовцем. Гості мали назвати число, а здобувачі фаху розповідали ситуацію, яку необхідно було зняти на камеру. Третя група готувала відео про враження абітурієнтів від філологічного факультету.

Під час знайомства школярі мали можливість поспілкуватися не лише з викладачами, а й зі студентами та докладніше розпитати про навчання ізсередини. **Софія Батечко,** студентка відділення журналістики.

«Співчуваю студентам, які не мали змоги її послухати»

На філологічному факультеті відбувся вечір пам'яті Лідії Голомб до 85-річчя авторитетної професорки

За вікном лле теплий літній дощ, який залітає в танці з таким же енергійним вітром у відчинене вікно 429 аудиторії. Саме тут зібралася сім'я філологічного факультету та запрошені гості, щоб ушанувати пам'ять Л.Голомб — української філологині, літературознавиці, професорки кафедри української літератури, докторки філологічних наук, заслуженої працівниці освіти України. 10 червня Лідії Григорівні виповнилося б вісімдесят п'ять років...

При вході в аудиторію привітно зустрічає «стіл творчого життя», де викладено маленьку, але промовисту частину писемної спадщини авторки. Як людину з аристократичним духом, котра знайшла свої педагогічний та науковий шляхи, представили колеги й колишні студенти знану далеко за межами Закарпаття філологиню.

Вітання учасникам вечора переказав декан Юрій Відзіля, який, на жаль, не зміг бути на заході. Останній відкрила завідувачка кафедри, доцентка Оксана Кузьма, котра писала дисертацію про драматургію Лесі Українки під керівництвом

професорки Лідії Григорівни.

Присутні переглянули документальну кінострічку про Л.Голомб, ознайомилися з її біографією. Найбільше мене вразило, що наша професорка є авторкою понад 200 праць, а під її керівництвом захищено 7 кандидатських дисертацій та 1 докторську. Водночас Л.Голомб була звичайною людиною, якій притаманні певні вподобання, погляди на життя та людей. Отож захід сповнений і рис неформальності, душевності, справжнього сімейного затишку. Онучка Юлія Тарасюк, котра теж завітала на зустріч, згадувала: «Удома була зовсім інакшою, не суворою, любила жартувати. Скільки пам'ятаю, бабуся завжди оточували книжки. Якщо її питаю, чим займається, завжди відповідала: «Літературою!». У нашій пам'яті залишилася дуже теплою, сімейною. Любила грати на акордеоні та піаніно».

Подруга й ексзавідувачка кафедри української літератури, професорка Валентина Барчан, своєю чергою, зазначила: «Минуло багато часу, як Лідії Григорівни немає з нами, але,

здається, що вона й не йшла від нас, що завжди перебуває поруч. Усе її життя пов'язане з філологічним факультетом. Спочатку студентка, потім аспірантка, а далі пішла працювати на кафедру. Була вимогливою. Працювати день і ніч учила своїх студентів. Любов науковиці до Івана Франка вражала. Дуже багато працювала в бібліотеках. Це приносило радість та нові ідеї. Після смерті Лідії Григорівни я попросила дозвіл у сім'ї поглянути на архіви, які зберігалися на дачі. Вони вражали масштабністю й глибиною замислу. Усі ті папки були дбайливо заповнені працею, зроблені з душею. Лідію Григорівну знав увесь науково-літературний світ України. Вона не потребувала слави, грошей, похвали. Активно спілкувалася з колегами, друзями. Притому не була занадто сентиментальною. Її риси — доброта, співчутливість, справедливість. Особливо згадую, як подобалося їздити на конференції. Під час мандрівок у потязі накривала на стіл, обговорювала не тільки наукові справи, а й просто розмовляла з душею подруги. Як справжня

жінка, оновлювала гардероб, любила природу, подорожувати Закарпаттям. І навіть під час відпочинку писала свої роботи, знаходячи час на те, щоб милуватися довколишньою красою. Наукова школа, школа людяності, які Лідія Григорівна залишила, житимуть у наших серцях».

Колишня студентка Л.Голомб, а тепер відома поетеса та педагогиня, членкиня Національної спілки письменників України Христина Керита додала: «Співпрацювати було дуже легко. Лідія Григорівна вміла надихнути, пояснити, ніколи не ображала реальним критичним поглядом на наші роботи. Запамяталася надзвичайно толерантною й мудрою людиною. Для здобувачів фаху того періоду вважалася світлом, джерелом знань. Ми дивилися на нашу філологиню як на небожителя, зразок у всьому. Тому можу впевнено сказати, що мені пощастило працювати з нею. Спогадів, пов'язаних із Лідією Григорівною, дійсно багато, і я навіть не можу виділити один. Під час навчання було цікаво, але найбільше мені подобалося спілкуватися після закінчення університету. Педагогиня

цікавилася моїми родинними справами, успіхами на роботі, в особистому житті. Я відчувала, що ми друзі, отож для мене її смерть стала великою втратою. Вирізнялася глибиною знань. Вражало те, що одразу вміла розуміти й пізнавати. Була талановитою лекторкою. Співчуваю студентам, котрі не мали змоги її послухати».

...Виступів було багато, зокрема спогадами ділилися ще доцентки Евеліна Балла (кафедра української літератури), Алла Галас (кафедра української мови)... Усі про Л.Голомб говорили як про своєрідну академ-мату філологічного факультету. Кожен розповідав якусь свою історію, пов'язану з Лідією Григорівною. Вона була людиною з великої літери, і навіть коли в останні два роки життя важко працювалось, усе одно продовжувала трудитися. На жаль, сьогодні вона озивається лише пам'яттю в серцях тих, хто її знав. А мені ж, котрій не довелося знати авторитетну професорку, дійсно захотілося віддати їй лекції...

Катерина Жеребак,
«Погляд».

«Роль церкви в суспільстві під час війни»

Тема, винесена в заголовок, збирала за круглим столом Археологічного музею ім. професора Е.Балагурі представників різних конфесій, науковців альма-матер та просто зацікавлених слухачів.

Ще в перші дні повномасштабного вторгнення росії в Україну Апостольський адміністратор Мукачівської дієцезії Римсько-католицької церкви в Україні Микола Лучок оприлюднив звернення до священників, монашества й вірян. Закликав залишатися у своїх парафіях, щоденно звершувати святу месу та богослужіння за мир, молитися, долучатися до посту, чувань тощо. Марія

Майороші, кандидатка історичних наук, директорка Музею історії УжНУ, яка вивчає історію церкви, знайшла схоже звернення 1944 року, видане Миколою Дудашем, єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії. Там ішлося про те, аби парохі залишалися поруч зі своїми вірниками, за потреби звершували літургію в хаті чи якому-небудь іншому місці, можна навіть у цивільному одязі тощо. Порівняння таких документів надихнуло пані Марію організувати в альма-матер круглий стіл щодо ролі церкви в суспільстві під час війни. «У мене виникла ідея зіставити в історичній ретроспективі, як

церква тоді почувалася в умовах війни і як зараз, як колись допомагала і як нині це робить. Ідею я виношувала понад рік. Вирішила зібрати духовенство краю, щоб ми поспілкувалися стосовно такої теми й побачили, які виклики перед церквою сьогодні, які кроки вона здійснює, щоб зрозуміти потреби суспільства. Як бачимо, церква займається не лише духовними питаннями, а й багато допомагає благодійними, гуманітарними акціями», — зауважила М.Майороші.

Різні конфесії нині роблять чимало спільного, об'єднуючи зусилля. Це — і гуманітарна допомога (військовим та вимушеним переселенцям), і, до прикладу, підтримка під час похоронів рідних загиблих на війні героїв.

За круглими столами говорили також про діяльність благодійних фондів, церковне шкільництво, роботу з молоддю, психологічно-ресурсну та освітньо-культурну складові, ділилися досвідом і напрацьовували нові ідеї, аби церква могла ще ефективніше реагувати на суспільні виклики та допомагати в час війни.

Мирослава Гарздій,
«Погляд».

Діаспора — за одним столом

Круглий стіл в УжНУ

«Роль та місце української діаспори в російсько-українській війні: політична та гуманітарна підтримка» — захід в альма-матер міжнародного гатунку, який улаштували факультет суспільних наук, зокрема кафедра політології і державного управління, громадська організація «Асоціація випускників-політологів та -міжнародників УжНУ» й українські організації в країнах Центральної Європи.

«Мета — поговорити про допомогу українців із сусідніх держав нашим мігрантам та Збройним силам у час повномасштабного вторгнення росії в Україну», — резюмувала Мирослава Лендбель, проректорка з науково-педагогічної роботи. «Українська діаспора — велика, і її згуртованість та постійна праця допомагають чинити спротив державі-агресору», — наголосив на конференції Юрій Остапеч, декан факультету суспільних наук.

Крім того, конференцією факультет суспільних наук хоче запросити й інші підрозділи університету створювати асоціації випускників, адже «такі

об'єднання допомагають робити більше корисних для країни справ», за словами Олександра Бертолона, заступника голови правління ГО «Асоціація випускників-політологів та -міжнародників УжНУ», співорганізатора круглого столу.

На захід прийшов і професор з околу Федір Шандор. Водночас отримав чергову допомогу від країн-сусідів, із якою повернувся до побратимів.

Разом із роботою міжнародного круглого столу в холі ректорату розгорнули фотовиставку «Підтримка України українською діаспорою Центральної Європи під час війни». «На фотовиставці представлено понад 50 світлин як професійних фотографів, так і аматорів. Охоплюють період від початку війни й дотепер. Найновіші фото з експозиції зроблені місяць тому», — розповів Олексій Шафраньш, начальник відділу зв'язків із громадськістю нашого вишу, співорганізатор виставки (вона тривала до 16 червня).

Мирослава Гарздій,
«Погляд».

XVIII літня: УжНУ – медалевий!

У Львові виконано програму XVIII літньої Універсиади України з гандболу серед команд студентів. Представники УжНУ серед семи колективів закладів вищої освіти посіли

третє місце, показавши добру підготовку. Кращим бомбардиром нашої збірної визнали Ярослава Котюка.

Так само в місті Лева Представники альма-матер здобу-

ли чергову перемогу з водного поло. Посівши 2 місце з чотирьох колективів, вони подарували рідному вишеві «срібло».

Вітаємо наших медалістів та бажаємо не зупинятися на

здобутому! Окремо дякуємо тренерам за професіоналізм і мотивацію перемагати.

Аліна Протасова,
студентка
відділення журналістики.

Зустрілися з гуртківцями

Студенти відділення журналістики альма-матер спілкувалися з вихованцями гуртка «Юні журналісти», що працює при Мукачівському центрі дитячої та юнацької творчості. Гості приїхали зі своєю керівницею, заслуженою журналісткою України Ядвігою Балогою.

Молодь нашого університету презентувала кафедру, а далі влаштувала профорієнтаційну гру. Зокрема, учні спробували себе в ролі радіожурналіста під час запису інтерв'ю в студії, дізнавалися про роботу редакції газети «Погляд» та імпровізували на камеру.

За словами Ядвіги Іванівни, вихованці вже не один рік цікавляться журналісткою, а випускники гуртка працюють за фахом. Юні гості із задоволенням проводили час зі студентами.

Юлія Філіп,
студентка
відділення журналістики.

Підводні камені й можливості: як реалізувати себе стоматологові-початківцю

Ще з дитинства знаємо про важливість догляду за зубами. Батьки завжди казали: «Якщо не чиститимеш зуби, потрапиш до стоматолога». Подібна фраза нас лякала. Проте час швидкоплинний, і уявіть, що маленька дитина, котра боялася стоматолога, ним стала! Ця реальність супроводжує нас упродовж життя.

Стоматологія – професія, яка навіть через тисячоліття буде актуальною. Вона вимагає неабиякої майстерності, знань та вмінь, а також – самовдосконалення. Не випадково потрібно вчитися від 7 до 10 років.

Зрештою, настає момент, коли в минулому абітурієнт – уже спеціаліст у галузі стоматології. Отримавши диплом, молодий фахівець потрапляє в середовище, де кожен пацієнт – новий виклик на шляху до професійного зростання. Для багатьох цей період може стати складним і непередбачуваним, оскільки реалізація в професії потребує не лише вміння лікувати зуби, а й додаткових завдань, здібностей. Які ж кроки слід зробити після отримання диплома? Таке запитання я поставив доцентіві кафедри хірургічної стоматології, ІШЛХ та онкостоматології стоматологічного факультету УжНУ Юрію Мочалову. Викладач запевнив: насамперед варто визначитися, чи планує початківець працювати лікарем за покликом серця. Іноді ж випускники обирають працю на керівних посадах медичних закладів, у фармацевтичній індустрії, у сфері клінічних досліджень тощо. Не менш важливим є вибір міста чи навіть країни, у якій молодий спеціаліст хотів би себе реалізувати.

В Україні також є безліч можливостей для успішного працевлаштування, розвитку, зокрема підвищення кваліфікації в стоматологічній сфері. Водночас у деяких випадках підвищення кваліфікації не можна назвати розширенням раніше здобутих знань. «Навчання на курсах спеціалізації хірургічної, тера-

певтичної, ортопедичної, дитячої стоматології та ортодонції сьогодні доступні на базі закладів вищої освіти. Різні за тривалістю, вартістю... Окремий напрямок підвищення кваліфікації – неформальна освіта у вигляді окремих курсів, майстер-класів, семінарів, вебінарів, науково-практичних конференцій. Часто проблемою подібних заходів є їхнє несистемне наповнення, що пов'язане з недовідченістю лекторів. Хоч трапляються дійсно цінні практичні майстер-класи, де можна дізнатися чимало корисного. Думаю, усе ж більшість таких заходів мають низький рівень проходження реальної практики. Уважаю, що найефективніше навчання для молодих лікарів-стоматологів – робота в команді з досвідченими колегами на клінічному прийомі з реальними пацієнтами», – додає Ю.Мочалов.

Будь-який шлях до успіху буде вдалим, якщо в очах – запал, а в думках – чітка мета. Що хочуть більшість фахівців, які щойно взяли до рук свій диплом? Звісно, відкрити власну стоматологічну клініку. Однак є чимало перешкод. До прикладу, фінансова складова! Такий вид бізнесу потребує значного стартового капіталу. Потрібно закупити основні фонди, обладнання, орендувати приміщення, забезпечити юридичний супровід, ліцензування тощо. Крім того, дається взнаки високий рівень конкуренції, який також є перешкодою в бажанні відкрити власний куточок для праці. До цього списку належить і проблема формування та розвитку клієнтської бази, недостатність знань в окремих аспектах стоматологічної практики, загалом зниження рівня доходів у населення. Саме тому перед відкриттям клініки варто врахувати всі «за» та «проти», адже не випадково в народі кажуть: «Сім разів відмір, один раз відріж».

Припустимо, що ви на переможному шляху й завдяки здобутим в університеті знанням усе ж відкрили клініку. Виникає

запитання: «Де брати клієнтів; і чи взагалі хтось захоче прийти до недосвідченого стоматолога?» Ю.Мочалов запевняє: «Клієнтська база в більшості молодих фахівців починає формуватися серед колег, родичів та друзів ще на 4–5 курсах. Також доволі ефективно працює сарафанне радіо та налагодження горизонтальних контактів у різних сферах, тому хвилюватися немає за що. Клієнта утримує високий рівень якості виконання стоматологічних маніпуляцій, позитивний настрій, уміння знаходити спільну мову з пацієнтом, розвинений емоційний інтелект. Тому соціально-комунікативні навички – дуже важливі».

Варто поговорити й про етику. А.Чонка, випускник-стоматолог УжНУ, запевняє, що не всі розуміють значення категорії «етика», доки не стикаються з окремими юридичними аспектами власної діяльності (зазвичай уже після виникнення конфліктів із пацієнтами та колегами). Андрій також додає: «Рівень професійної кваліфікації є одним із визначальних факторів формування успішності фахівця, але далеко не єдиним. Також відіграють роль уміння спілкуватися з пацієнтами й колегами, навички презентації та формування власного професійного реноме».

Стоматологія належить до наукоємних та технологічно розвинених напрямків охорони здоров'я. Темп виникнення нових розробок є одним із найвищих порівняно з іншими галузями. У довоєнні часи швидкість упровадження інновацій в українську стоматологію була однією з найвищих у світі. Інша особливість стоматології – упредметненість результатів діяльності та підсумок лікування. Це потребує практики високого рівня. До того ж психоемоційна, зорова та фізична напруга, пов'язані з виконанням стоматологічних маніпуляцій, створюють високий ризик розвитку різних професійних захворювань у стоматологів. Зазвичай

через 15–20 років активної трудової діяльності такі лікарі вже мають окремі хронічні захворювання та відчувають зниження продуктивності праці. Також стоматологія – одна з найбільш комерціалізованих підгалузей медицини. Це впливає на доступність лікування для населення, створює простори для маневрування маркетингових проектів та дозволяє забезпечити доволі високий рівень оплати праці фахівців.

Для розвитку своєї діяльності зубні лікарі час від часу залучають спеціалістів, які допомагають їм із залученням клієнтів і веденням соціальних мереж. У XXI столітті стоматологи співпрацюють із блогерами, журналістами та сммниками. На сторінках публікують чимало корисної інформації, яка може навіть вирішити певне питання. Фахівець високого рівня кваліфікації не має часу на ведення блогів та стрімів, тож тут допомагають медійники. Такі технології мають позитивний ефект, бо аудиторія інформацію зараз шукає вже навіть не в інтернеті загалом, а в соцмережах. Журналістика може сприяти розвитку стоматологічних клінік, оскільки привертає увагу громадськості до послуг, які там надають. Дієві й репортажі про

новітні технології та методи лікування в закладах, історії успіху пацієнтів. Власне соцмережі дозволяють розвінчувати стереотипи, формувати правильніше уявлення про стоматологію. Адже варто пояснювати, як важливо зберігати здоров'я своїх зубів та як правильно доглядати за ротовою порожниною. Завдяки публікаціям у ЗМІ стоматологічні клініки можуть притягувати більше уваги потенційних клієнтів, підвищувати рівень свідомості загалом.

Сучасна стоматологічна медицина пропонує безліч можливостей для молодих фахівців. Однак на шляху до успіху є підводні камені, які необхідно подолати. Для реалізації стоматологові-початківцю важливо знати свої сильні та слабкі місця, окреслити мету й розробити стратегію досягнення успіху. У кожного – свій шлях до цього. Через спроби та помилки. Головне – не боятися ризикувати, бути відкритим до нових ідей і можливостей.

Редакція «Погляду» бажає всім тим, хто отримує цьогооріч дипломи, стати справжніми лікарями, котрі зануряться в роботу з ніг до голови й зможуть дарувати людям чудові усмішки! :)

Мирослав Лисович,
студент
відділення журналістики.

«...ПОДОЛАТИ МОВНИЙ БАР'ЄР, НЕ БОЯТИСЯ ГОВОРИТИ, І В НАС Є ПЕЧИВО»

Студент альма-матер координує English Speaking club в Ужгороді

Олександр Глебена цього року завершив 4 курс юридичного підрозділу, паралельно здобуває освіту на факультеті математики та цифрових технологій (закінчив другий курс бакалаврату). Уже із середини першого курсу активно почав підтримувати різноманітні молодіжні ініціативи. Долучився до створення муралу (разом з іншими студентами УжНУ свого часу виграв 45 тисяч гривень у пітчінгу молодіжних проєктів) на стіні нашого спортивно-оздоровчого комплексу, що на Студентській набережній. Меседж, який транслюється із зображення муралу — «Працюю над своєю мрією — і перед тобою розступиться доля», — справді передає стиль життя сучасних юнаків і дівчат, адже саме небайдужість, прагнення змінити світ на краще й розвивають суспільство. Потім у житті юриста була (і є!) Ужгородська молодіжна рада, згодом і до сьогодні — ГО «Простір молоді». А ще Олександр понад рік регулярно проводить English Speaking club, який реалізовує Ужгородський молодіжний інтеграційний центр. Унікальність ініціативи в тому, що учасники можуть удосконалювати англійську безпосередньо з носієм мови й рівень знання — не важливий.

— Як виникла ідея заснувати такий розмовний клуб в Ужгороді?

— Це була ініціатива ГО «Простір молоді» в одному з проєктів молодіжного центру. За задумом, передбачалося проведення регулярних заходів. Тоді й придумали, чим було б корисно зайняти юнаків і дівчат. До того

ж засновник «Простору молоді» був знайомий із канадійцем Кентом, який уже понад 20 років проживає в Україні. Викладає англійську мову в місцевій школі. Приходить на волонтерських заходах до нашого клубу спілкуватися з українцями англійською. Так і розпочали...

— Окресли головну мету клубу.

— Прагнемо допомогти іншим подолати бар'єри, певні психологічні затиски, щоб люди почали вільно говорити. Задум не полягає в тому, аби навчити, а щоб спонукати не боятися вчитися. До нас приходять різні люди. До прикладу, у когось С1-level, хтось тільки починає, комусь важко дається. Таких людей треба трішки розворушити, аби вони розслабилися.

— Нині ти — частина команди. Розкажи, як знайшов свій простір у «Просторі молоді».

— Подруга запросила прийти на зустріч. Ще тоді не був знайомий із громадською організацією. Знав лише засновника. Він, до речі, — мій викладач. Спершу я став учасником клубу, згодом — частиною команди, а відтак очолив координування клубу. Оскільки Кент у нас сором'язливий, йому потрібен такий помічник.

— То що входить до обов'язків координатора?

— Одне з моїх головних завдань — максимально всіх залучити. Крім того, вигадую різні теми для спілкування. Відверто, за рік систематичних заходів придумувати щось нове — дедалі складніше. Постійно потрібно шукати,

чим зацікавити. Спочатку було мало людей — 5–6 учасників. У передноворічний час, пригадую, спостерігали рекорд — прийшло десь 20. Увімкнули новорічний фільм «Чарлі та шоколадна фабрика». Якимось тоді в один день зібралися майже всі, хто колись час від часу приходив. Крім того, граємо в «Alias», яка добре розвиває словниковий запас. Коли в нас не було журналіста, котрий висвітлював би нашу діяльність у соціальних мережах та на сайті, цим також займався я.

— Чому варто відвідувати ваші заняття?

— Щоб подолати мовний бар'єр, не боятися говорити, і в нас є печиво (сміється — прим. авт.). Насправді ми час від часу намагаємося давати певні навчальні матеріали, роз'яснювати граматіку. Домашні завдання не пропонуємо, бо майже всі учасники — дорослого віку, тож мають роботу. Та й подібне може відлякувати. Намагаємо просто проводити максимально інформативні зустрічі. Із багатьма учасниками вже за рік встигли точно познайомитися. Особливо з тими, хто регулярно відвідує заняття. Є такі, хто ходив постійно, потім чомусь припинив, а тоді знову повертався. І це дуже приємно, бо щось їх усе ж тримає й мотивує. Загалом будь-хто може прийти. Серед учасників були 15-річні школярки. Приходив навіть викладач з академії мистецтв, якому десь 45. Немає обмежень. До речі, майже половина учасників — внутрішньо переміщені особи. Із ними іноді складніше працювати. Відчувається, що є психологічні бар'єри.

Не йдуть так просто на контакт. Їм важко відкритися. Є такі учасники, котрі вмикаються одразу, як батарейки, а є такі, яких треба розворушити, щоб залучити.

— Маєш власний рецепт, як вивести на розмову того, хто соромиться?

— Для початку ми знайомимося, розпитуємо про роботу, хобі. Якщо в процесі цієї розмови знаходжу дотичну тему, близьку мені, розвиваю її, або ж комусь з учасників відгукується. До нас нещодавно прийшла нова відвідувачка. На запитання, чим займається, відповіла: працює помічником судді. Я ж — юрист, тема мені цікава. Так і розговорилися. Стараюся максимально зацікавити людину, щоб вона розповідала про те, що болить, подобається. Індивідуальний підхід — про ефективне комунікування.

— Чи існують умови, за яких приходять учасники?

— Хіба що погодні. Чим гірша погода, тим менше людей. Помітив, що зацікавити можна чимось унікальним. Якимось організували перегляд фільму англійською мовою. Попередньо зробили інформативний пост у соцмережах. Прийшло тоді багато учасників.

— Соцмережі сьогодні є потужним майданчиком, аби заявити про себе. Як іще повідомляете про заняття?

— Маємо телеграм-канал «Ужгородський інтеграційний молодіжний центр» та сторінку у фейсбуку ГО «Простір молоді», де висвітлюємо всі наші події. Приємно, що анонси про зустрічі поширюють інші місцеві пабліки, тобто людям це цікаво.

Для довідки: заняття розмовного клубу відбуваються щосередини за адресою вул. Швабська, 12Б. Початок о 19:00. Долучайтеся!

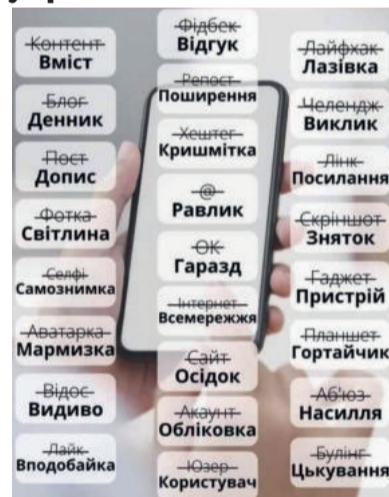
Євгенія Чонка, студентка відділення журналістики.

ОГОЛОШЕННЯ

ПРО ВТРАТУ ДИПЛОМА

Диплом магістра АК № 449 14655, виданий 30 травня 2013 року Бідзілі Максимові Юрійовичу за напрямом підготовки «Фінанси і кредит» (економічний факультет ДВНЗ «УжНУ»), уважати недійсним.

Розмовляємо українською

Дещо про цінності нового покоління

Ніщо не залишається на місці. Часи минають, люди та їхні погляди змінюються, технології прогресують. Все по-іншому...

Моя бабуся, згадуючи свою добу молодості, каже: «Ви, сучасне покоління, шукаєте цінності не там, де потрібно. Ось у нас були часи... Пам'ятаю, як твій дідусь протягом кількох років намагався підкорити моє серце, і ось результат: заміжня майже 40 років. А ваші ці гаджети? Згадую, як же добре нам було тоді... Отримати цікаву книжку чи журнал — ось справжнє щастя. А зараз? Як у вас цінності, крім поганих звичок та номофобії?...» Ці слова змусили мене замислитися. Що ж ми особливо бережемо за винятком моментів у компанії друзів, вечірок у якомусь закладі чи купівлі нового смартфона? Як представниця покоління Z маю змогу розповісти вам про свої висновки.

Звісно, вищезазначені миті приносять нам радість, але не тільки. Як молода людина, котра фінан-

сово залежить від батьків, однак дає волю своїм бажанням, можу сказати, що все вищеперераховане — тільки мала частина переліку справ, які приносять нам радість. Насамперед важливим є те, аби з нашою родиною та друзями було все гаразд і щоб вони залишалися поруч. Деяким дорослим важко увияти, наскільки нам необхідна підтримка. Та й не тільки. Війна дає суворі, проте значущі уроки. Тепер ми навчилися цінувати все ще більше, навіть вартість власного життя...

Також ми усвідомили важливість маленьких радощів. Наприклад, коли перед тим, як іти до університету, тобі телефонувє ненька й радить, що краще вдягнути або ставити просте запитання: «Ти снідала перед навчанням?». Нас робить щасливими зустрічі із друзями з рідного міста чи села за чашкою кави.

Не менше радості — і від високих оцінок у навчанні. Утішно почуваємося, коли повертаємось із модуля, знаючи, що

вже не потрібно йти на залік чи іспит. Або коли ти впевнений: навіть під час канікул викладачі можуть у будь-який момент допомогти тобі. До речі, дякую за це Вам, шановні наставники!

Щастя нам приносять і часи в гуртожитку. Коли ти разом із друзями, котрі здобувають інші спеціальності, допомагають одне одному тим, чим можуть. Хіба це теж не чудово?!

Життя студента непередбачуване, водночас і наповнене тими різними дешицями, які ми цінуємо.

Щодо кохання... Це вже в кожного різне бачення. Але ми всі — люди, подібні між собою. Нас об'єднує та сама гуманність. Молодь дійсно змінилися з часів 80–90-их, як і деякі цінності. Але кожен студент, школяр чи найменша дитина схожі: нам гріє серце те, про що дорослі навіть не здогадувалися!

Катерина Жеребак, «Погляд».

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1064. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 04.07.23. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52–27–37, 067–350–17–94. Наклад — 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: М.Б. Гараздій.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
К.В.Жеребак.

Коректор:
М.Б.Гараздій

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.